

Iz Libelič na spodnjem Koroškem 24. okt. —

Danes vam, ljube „Novice“, nimam nič veselega naznaniti. Znano je, da vsako leto veliko Lahov v slovenske in nemške kraje zavoljo dela pride. Je kdo v vigredi v Belaku bil, je gotovo vidil, da so v celih rajdah v tuje kraje popotovali si kruha služiti. Ni ga skoraj kraja, kjer bi se Lah ne najdel; soseben po opekarnicah in pri zidarjih. Ljudje jih tudi radi na delo jemljejo, ker naglo in lepo delajo. Da pa je včasih kak Lah muhast in rad v svoj žep stlači, kar njegovega ni, menda tudi vsak vé; zato se večkrat sliši od roparij in umorov, ki se jih udeležujejo. Al žalibog! v našem kraju se je 20. dan t. ravno nasprotno zgodilo. Ta dan potuje skoz Labod neki Lah s 3 majhnimi sinji v svojo domovino, potem ko so si v neki opekarnici na Štajarskem nekaj zaslužili. Prenočijo pred tergom pri „križevem dvoru“. Bilo je neki v gostivnici še družih ljudi, od katerih se nič posebno lepega ne govori. Lah plača že zvečer, kar je s svojimi otroci zavžil, ter se drugo jutro na vse zgodaj na pot podá. Komaj pride po poštni cesti pol ure deleč od Laboda, ko trije razbojniki iz gošave na-nj planejo in dnarja terjajo. Bilo je ravno ob štirih zjutraj. Ko oče vidi, da se s svojimi otroci braniti ne more, koj roparjem svoj in svojih sinkov zaslužek — 150 gold. — dá. Razbojniki s tem še nezadovoljni začno reveže neusmiljeno pretepati in celó z nožem jih razmesarjati; poslednjič so jih hotli v Dravo pometati; al ropotanje bližnjih vozov trinoge odžene. Da bi jih pač kmali zajeli in pravici izročili!

T. M. Štantetov.

Iz Ljubljane. Čeravno v našem mestu za navadno ni dosti političnega življenja, so vendar poslednji cesarski razglasi, kateri so oklicali vladne prenauredbe, nekako zdramili vse, katerim je mar za državne in deželne zadeve našega cesarstva. Da pa omenjeni oklici niso izbudili posebnega hrupa kakor v nekterih mestih, v katerih so napravili osvečavo in druge slovesnosti, izvira menda odtod, da Krajci so praktičen narod, kateri pri vsaki novini čaka, kaj bo djansko iz nje; ukati je potlej čas. Za tega voljo menda tudi še nismo dobili nobenega pisma iz dežele, ki nam bi povedal, kako so sprejeli oklic novih uredb; vse je tiho in molči. Tega sicer nihče, kdor ni prenapetih misel, ne tají, da je 20. oktober začetek nove boljše dôle; al vsak tudi vé, da je le začetek in nič več kakor začetek, ki ima do tečnega razvitka še dolgo dolgo pot. Nekatere je izperva osupnilo tudi to, da niso vseh avstrijskih narodov doletéle enake pravice; Bog obvari, da bi junaškim Ogrom ali našim jugoslovanskim bratom za to zavidni bili, kar so odveč dobili memo družih narodov avstrijskih; al radi bi sedeli ž njimi vred pri eni mizi; kar je njim pravo, je nam drago. — Opravilstvo našega c. k. deželnega poglavarstva v Ljubljani je še podaljšano, pa za koliko časa, se ne vé. — „Pozor“, ki nam dohaja iz Zagreba, se tako verlo obnaša, da ga vsaki dan željno pričakujemo. Imenitno nalogo ima v težavnem času. Bog daj srečo!

Iz Ljubljane. H-k. „Novice“ so že na vse strani si obširno dokazati prizadevale, kako živo potrebno je, slovenski jezik v kancelijah vpeljati. Te dni se je ta potreba pri c. k. mestni sodni tako očitno pokazala, da bi mogel slednji slep in gluh biti, da bi je ne spoznal. Nek kmet iz ljubljanske okolice je podal namreč imenovani sodni nemško pisano tožbo zoper svojega soseda, kateri je brez njegovega privoljenja svoj svinjak na njegov svet postavil. Al tožbo moža, ki ne ume čerkice nemškega, je menda pisal fante, ki je pač znal nemško pisati, gotovo pa ne govoriti, ker je ravno narobe zapisal „s privoljenjem“ namesti „brez privoljenja“. In ta nevednost — zmota se ne more imenovati — je prizadjala poštnemu kmetu štampelj, čas in — da s svojo tožbo nič ni opravil!!

Domočutstvo.

Tiha luna jasno sije,
Duh moj misli na svoj dom,
Serce zanj - ga strastno bije,
Bog zna, kdaj ga vidil bom;
Vmes so hribje in doline,
Vmes šumenje bistrih rek;
Daleč, daleč so planine,
Daleč Save je iztek.

Starše, brate, sestre mile
Lunini obsija svit,
Mi pošilja žare obile,
Al Triglav mi je zakrit!
V luni na obnebi snide
Moj in mojih se ozir,
Zdihljaj mi iz ust uide,
V serce se ne verne mir.

Mnogo znancov že gomila
Tiho krije davno let;
Vzela mi jih smert nemila,
Ki so bili maja cvet.
Morda blede je že lice
Otea ali matere,
Čuje glas se nočne ptice,
Kjer moj oče, mati spé!

V duhu se blišče zidovi,
Žal tihotnih mi nasprot,
Blagi vejejo vetrovi
Med spominki ranjcih tod.
Morda bratca alj sestrice
Na gomili raste mah;
Mlade veje žalostnice
Čez pobešajo se plah.

Ko imel bi perutnice,
Dvignil tje bi zdaj se koj,
Da pretakal bi solzice
Vroče tam za njih pokoj.
Al, kjer tekla mi zibela,
Daleč je predragi kraj;
Doba prvih let vesela
Več ne pride vekomaj.

Srečna zemlja mi domača!
Drag mi zmir je tvoj spomin,
K tebi serce se obrača
Sred težav in bolečin,
Sred radostnega veselja,
Ko se luna mi blišči;
Biti mi je serčna želja,
V krilu tvojem slednje dni!

Glej! obsija svit me lune,
Lice tvoje se smehlja,
Milo glas doní mi strune
Zraven petja vbranega.
Čez obraz pa tvoj se joče.
Joče moje se sercé;
Struna glasno peti noče,
Tvoje rane jo skelé!

Nožarjev.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Postava za zastopništvo štajarske dežele je že oklicana z opombo, naj se pridno pripravlja vse, da se bo mogel kmali začeti deželni zbor. Deželni zbor bo obstal iz 42 poslancov; 6 jih ima biti duhovnega stanu, 8 iz žlahne štajarske gospóde, 4 iz velikih zemljišnih posestnikov (žlahnikov ali nežlahnikov), ki plačujejo najmanj 200 gold. davka, 10 poslancov iz mest, 12 poslancov iz vseh drugih sosesk na deželi (na kmetih), ki pa morajo saj toliko zemlje v posesti imeti, da plačajo najmanj 30 gold. davka od svojega ležečega posestva, 2 poslanca pa pošljete še kupčijske in obertnijske zbornici v Gradcu in Leobnu. Predsednika deželnega zbora, ki se imenuje deželni kapitan, izvoli cesar sam. Zbor se ima za navadno sklicati vsako leto enkrat, ako cesar drugač ne odloči, in sicer v Gradec. Poslanec deželnega zbora mora zraven tega, da ima gori imenovane lastnosti, biti avstrijsk državlján, mora popolnoma uživati vse državljanske pravice in najmanj 30 let star biti. Kdor je zavoljo kakega hudodelstva ali pregreška iz dobičkarije ali zavoljo kakega prestopka javne čudorednosti obsojen ali le zavolj nedostnih dokazov izpušen bil itd., nima pravice, ne poslanca voliti ne sam za poslanca izvoljen biti. Mestni poslanci morajo verh vsega še biti odborniki mestne županije; poslanci iz drugih sosesk na deželi (na kmetih) morajo v tisti okolici, kjer volijo, imeti svoje posestvo in imeti vse lastnosti izvoljenim biti za odbornika županije. Opravilstvo poslanca v deželnem zboru terpi 6 let. Kteri poslanec ima za čas, dokler zbor terpi, iz deželnega zaklada povračilo svojih stroškov dobiti in koliko, to določi deželni zbor. Poslanci obljubijo namesto prisega deželnemu kapitanu, da bojo zvesti in pokorni cesarju in vestno spolnovali svoje dolžnosti. Za opravljanje opravil deželnega zbora se bo izvolil odbor deželnega zbora. Deželni zbor ima pravico, v prid deželi razodeti želje in pritožbe, in cesarju poslati prošnje ali naravnost ali po deželnem poglavarju; on nasvetuje izmed sebe može, ki naj se izvolijo za državne

svetovavce; on se posvetuje o splošnih, za celo cesarstvo danih postavah, ali so tudi za deželo štajarsko koristne, in postave, ki imajo veljati samo za štajarsko deželo, se bojo dajale po zaslišnji deželnega zbora; če ga vlada za kakošen svet praša, ji mora odgovoriti; sploh v vseh deželnih zadevah ima pravico se posvetovati, za ohranjenje deželnega premoženja skrbeti, za deželne potrebe tudi davek nakladati, pa brez cesarskega dovoljenja ne več kakor deset od sto gold.; deželni zbor čuje tudi nad soseskami (občinami) itd. V deželni zbor sme poslušati priti, komur predsednik dovoljenje (listeč) za to dá. Z drugim deželnim zborom ne sme v zvezo stopiti, tudi iz dežele poslanih deputacij ne sme pred se pustiti.

— Tudi za Koroško je deželna postava že oklicana; narejena je po ravno tistih pravilih kakor za Štajarsko, samo, da za veliko manjšo koroško deželo je določenih 36 poslancov: 5 jih je iz duhovstva, 8 iz žlahtnikov in velikih zemljišnih posestnikov, ki od svojega posestva plačujejo na leto najmanj 150 gold. davka, 3 iz verste fužinarjev, ki plačujejo najmanj 100 gold. davka, 6 iz mest, 12 iz sosesk na deželi (na kmetih), 2 pa iz kupčijske in obertnijske zbornice. Deželni zbor bo v Celovcu, ako cesar drugač ne odloči.

— Cesar so prišli v saboto zjutraj iz Varšave na Dunaj nazaj. Mestni magistrat je mislil napraviti ob vernitvi cesarjevi razsvitljenje celega mesta, študentje pa bakljado; al cesar so vediti dali, da nočejo nobenih slovesnost. Kmalu po dohodu so se podali v ministerski zbor.

— Kupreni drobiž po 4 krajcarje je že gotov in se je že izdajati začel; ti novi 4krajcarji so tako veliki kakor prejšni po 2 krajcarja.

Horvaško. Iz Zagreba. „Pozor“ v 22. listu govorivši o historičnem pravu, ki ga je nekda imela Horvaško-Slavonska kot kraljevina za se obstoječa, in kateremu pravu se tudi sedaj ne sme odpovedati, sklepa domoljubni sostavek s sledečimi besedami: „Čovjekoljubivost, bratinstvo i napriedak valja nam napisati na barjak; jednu ruku pružajmo braći magjarskoj, s kojom ćemo kao vjerni i poštteni saveznici stupati prama jednom cilju, drugu ruku podajmo braći slavjanskoj na jugu; dovedimo se svi u miru in slozi, da ublažimo našu domovinu, usrećimo čovječanstvo, osjeguramo naša prava i učvrstimo ustavnu nam vladu“. — V ravno tem listu pa o vprašanji: „Što nam je najpričije?“ se poganja za hitro ustanovljenje starih županij, ki so temelj starega ustava, in poslednjič pravi: „Zato mislimo, da ćemo srcu i čudi svakoga domoljuba ugoditi, ako uzmolimo vladu, da nam prije svega oživotvori županije naše sa prastarim i slobodnim načinom upravljanja njihova. Neimamo li njih, neimamo ništa; imamo li njih, imamo sve“. — Zbor mestnega starastva je v seji 22. okt. slavnega gosp. škofa Josipa Strossmayer-ja izvolil za častnega mestnjana mesta Zagrebskega.

Ogersko. Iz Pešta. Čeravno razujzdana množica ne more veljati za glas celega naroda, je vendar gotovo, da Ogri še niso zadovoljni s tem, kar so zadobili in da hočejo vse pravice imeti, ki so jih imeli pred letom 1848, med ktere spada posebno pravica, po kateri je ogerski deželni zbor dovoljeval davke in rekrute. Razsajanje 23. in 24. dan t. m. je imelo žalostne nasledke; treba je bilo vojakov poklicati, da so pomirili nepokojno ljudstvo. Pri tej priliki jih je bilo več ranjenih in eden izmed njih, platarski mojster Ribos, je drugi dan umerl. Ljudstvo ga je z veliko častjo pokopalo, jurati sami so ga nesli. Da tudi fzm. Benedek, kateri je svoje rojake zmiraj rad imel in tudi oni njega, spoznava nevarni stan na Ogorskem, se očitno kaže iz ostrih besed, ktere je rekel poslancom mestnega odbora peštanskega in budimskega, ko so mu za slovó ponudili diplom častnega mestnjana. „Nočem vašega di-

ploma — jim je rekel — skerbite pred, da bo človeku čast, mestnjanu peštansko-budimskemu biti. Vi Benedeka le na pol poznate; drugikrat mi ne bo mar zato, koliko jih pade“.

Laško. — Izid glasovanja na Neapolitanskem in v Sicilii za združenje za Sardinijo še svetu ni po številu znan, ker je še le v nedeljo imel očitno poklican biti; toliko pa so pisali še časniki, da bo velika večina za to. Ostanki neapolitanske armade, ki se še zmiraj vojskujejo in so se 26. dan t. m. bojevali s Sardinci pri Sesi, so se umaknili unkraj Gariglana. Kralj sardijski je 28. t. m. prišel v Caserto; povsod ga sprejemajo z velikimi slovesnostmi. Preden pa dospe v Neapolj, bo njegova armada imela še marsikter kervav boj prestati, zakaj neapolitanska armada je še zmiraj na nogah in tudi velike množice oboroženih kmetov napadajo Sardinco. Kapua in Gaeta še zmiraj v rokah neapolitanskega kralja, ki še ni zapustil svoje dežele. Viceadmiral Mundi je prejel ukaz, naj ima za kralja pripravljeno angleško ladijo. Govori se očitno, da laška armada, ko bo celo Neapolitansko si prisvojila, bo napadla Avstrijansko na Beneškem. Da je to verjetno, se vidi iz silnih priprav, ki jih delajo Sardinci noč in dan doma in na Francozskem, ki jim kuje orožje, dela strelivo in jim je zdaj tudi pripustilo, da naberajo 6000 mornarjev. Pred enim mescom je Cavour še očitno rekel, da Lahi ne bojo napadli Benetk, ker Evropa tega noče in bi bilo neumno, zoper njeno voljo ravnati; danes je na Laškem le en glas, da brez obotavljanja se mora z vso silo napasti avstrijanska armada na Laškem. To kaže, kako se prekucuje politika sardinska. Kakor pa Sardincom ni verjeti, tako tudi Francozom ne, ker z Napoleonovimi zagotovili, da se ne bo vtikal v homatije gornjega Laškega, se nič ne ujema to, kar je bilo te dni v francozskem ministerstvu vpričo vseh maršalov sklenjeno, namreč, da se postavi 100.000 vojakov pod poveljstvom Magnana v reservo. V takih okoljstvih ni mogoče, da bi dolgo skrito ostalo, ali je bilo v Varšavi kaj sklenjeno in kako.

Poljsko. Iz Varšave. Naše mesto, v ktero je bila poslednje dni pozornost celega sveta obrnjena, je spet prazno. Vladarji s svojim spremstvom so ga spet zapustili, pa nekako čudno in hitreje, kakor se je pred govorilo. Caru Aleksandru je došla novica, da je mati njegova zbolela; za to se je hitro napravil domú v Petrograd, in potem sta tudi cesar avstrijski in vladar pruski zapustila nas. Ali so kaj gotovega sklenili in kaj, nobeden ne vé; vse je skrivé, in če je kaj, se bo še le razodelo, kadar bojo Lahi napadli Benetke. Le to je gotovo, da 25. dan t. m. so bili vsi trije vladarji s svojimi ministri v Belvederu celo uro skupaj, in če je bilo kaj sklenjenega, se je zgodilo to uro. Nekteri hočejo sicer vediti, da se ni nič dogovorilo, nič sklenilo in nič v protokol zapisalo; al kdo more to iz skrivnostnih zborov zvediti, iz katerih se ne obesijo besede na veliki zvonec. Prihodnost tedaj bo še le pokazala nasledke tukajšnjega zbora zlasti o teh zadevah, ki se kuhajo na Laškem in Francozskem. Kakor so ostali skrivnostni pomenki velikih vladarjev, tako nasproti je bila očitna merzlost poljske gospóde; pokazala se je celó marsikaka nespodobnost pri tukajšnjih slovesnostih; na plésu je manjkalo Poljakinj, in gledišče je bilo enkrat z voženkom tako osmeradeno, da so mogli dve uri kaditi, preden je moglo biti, vladarjem v gledišče priti.

Kursi na Dunaji 30. oktobra.

5 % metaliki 64 fl. 70 kr.	Ažijo srebra 32 fl. 40 kr.
Narodno posojilo 75 fl. 70 kr.	Cekini 6 fl. 34 kr.